

Veřejný ochránce práv

OMBUDSMAN

Zpráva dle ustanovení § 24 odst. 1 písm. b)

zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o veřejném ochránci práv“)

o jednotlivých věcech, v nichž nebylo dosaženo dostatečných opatření k nápravě ani postupem podle § 20

V této zprávě informuji Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky o případech, kde se mi nepodařilo dosáhnout dostatečného zjednáání nápravy ani cestou vyrozumění nadřízeného úřadu či vlády.

1) Odškodňování za nezákonná rozhodnutí nebo nesprávné úřední postupy

V rámci více než dvouletého šetření jsem zjistil nevhodnou praxi řady ministerstev a jiných ústředních správních úřadů (dále jen „ministerstva“) při projednávání nároků osob na náhradu škody nebo přiměřené zadostiučinění za nezákonné rozhodnutí nebo nesprávný úřední postup (včetně nečinnosti). Jednotlivá ministerstva si projednání nároku na odškodnění vykládají různým způsobem, obvykle však zaujímají spíše výklady v „zájmu státu“. V řadě případů odmítají a priori dobrovolné odškodňování, a tedy napravení nezákonností či chyb, kterých se stát na občanovi dopustil. Poškození občané jsou tak nuceni obracet se na soudy. Proces odškodňování se tím protahuje a zvyšuje se přetíženost soudního systému.

Odškodňovací proces osobně chápu jako výkon veřejné správy *sui generis*, při němž je třeba respektovat alespoň základní zásady činnosti správních orgánů (ustanovení § 2 - § 8 správního řádu). Možné je rovněž jeho poměřování skrze principy dobré správy. Pro oblast odškodňování jsem se pokusil tyto principy definovat v Desateru dobré praxe při odškodňování ([viz příloha](#)).

Příkladem dobré správní praxe jsou Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra a Český úřad zeměměřický a katastrální, jejichž postupy téměř beze zbytku naplňují uvedené Desatero dobré praxe při odškodňování. U ostatních ministerstev jsem však shledal více či méně závažné nedostatky. Jako nejzávažnější příklady lze uvést **neodůvodňování zamítavých stanovisek** Ministerstvem financí, zcela **chybné pojmání nesprávného úředního postupu (nečinnosti)** ze strany Ministerstva pro místní rozvoj, nebo úplnou **absenci dobrovolného odškodňování** u Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí.

Protože jsem v rámci svého šetření nedosáhl nápravy u všech ministerstev, informoval jsem v souladu se zákonem o veřejném ochránci práv vládu¹ a doporučil jí, aby svým **usnesením zavázala všechna ministerstva k dodržování Desatera dobré praxe při odškodňování**. Správní praxe by se tím sjednotila, stala by se transparentní a pomohla by České republice při obhajobě svých postupů u Evropského soudu pro lidská práva. Rovněž jsem vládě doporučil, aby uložila ministru spravedlnosti zpracovat a předložit návrh **změny zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci** rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem tak, aby byla podrobněji rozvedena možnost regresů (vymáhání poskytnutého odškodnění po osobě, která nese odpovědnost za vadné rozhodnutí či nesprávný úřední postup), a zejména samotná procedura předběžného projednávání nároků.

Vláda České republiky svým usnesením č. 593 ze dne 15. srpna 2012 vzala mé materiály na vědomí, avšak **postup dle Desatera dobré praxe při odškodňování ministerstvům pouze nezávazně doporučila**. K otázce novelizace příslušného zákona pak rovněž nepřijala žádné zavazující usnesení.

Domnívám se tedy, že jsem dostatečného opatření k nápravě svým šetřením nedosáhl ani postupem dle ustanovení § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv (skrže informování vlády České republiky), a proto v souladu s ustanovení § 24 odst. 1 písm. b) téhož zákona vyrozumívám Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky.

V Brně dne 7. září 2012

JUDr. Pavel V a r v a ř o v s k ý
veřejný ochránce práv

---

¹ Plné znění vládního materiálu je dostupné na mých webových stránkách v sekci Zvláštní oprávnění/Vláda ČR.